

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และเสนอแนะ

สรุป

จากการศึกษาในเรื่องการสร้างอัตลักษณ์การศึกษาออร์สุลิน โรงเรียนเรขินาเซลิวิทาลัย ในครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ค้นพบว่า การลงพื้นที่ การศึกษาจากเอกสารของคณะออร์สุลิน การพูดคุยเสวนากับ บุคคลกลุ่มต่าง ๆ การตอบแบบบันทึกการสัมภาษณ์และแบบสอบถามคณะซิสเตอร์ จะเห็นได้ว่า แนวทางการศึกษาออร์สุลินเป็นสิ่งที่บ่งบอกได้อย่างชัดเจนถึงการให้การศึกษาอบรมแบบออร์สุลิน ในเรื่องกระบวนการสร้างอัตลักษณ์ ซึ่งเป็นหัวใจหลักที่ผู้เกี่ยวข้องทุกคนได้ตระหนักและเห็น ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง สำหรับการพัฒนา ปรับปรุงคุณภาพการศึกษาออร์สุลิน ให้เหมาะสม ตาม กาลเวลาต่อไปอย่างไม่หยุดยั้ง แต่ในขณะเดียวกัน การบริหารจัดการที่กระจายอำนาจอย่างต่อเนื่อง การปรับกลยุทธ์ต่าง ๆ โดยเฉพาะด้านคุณธรรมและวิชาการที่ยังคงมีบางจุดที่ต้องได้รับการพัฒนา ให้เข้ากับยุคสมัยและสอดคล้องกับแนวโน้ม นโยบายการศึกษาออร์สุลินอย่างแท้จริง ผู้บริหาร โรงเรียน ที่เข้าใจ เปิดใจรับฟังทั้งความสุข ความทุกข์ของบุคคลที่เข้ามาติดต่อ การสร้างขวัญและกำลังใจ ในเรื่องค่าตอบแทนที่เหมาะสม รางวัลชีวิตและการยกย่อง ให้เกียรติกัน เป็นสิ่งที่ผู้บริหารสามารถ นำไปพิจารณาและปรึกษาหารือในโอกาสต่อไป ซึ่งผู้ศึกษา มีความมั่นใจว่า ทางโรงเรียนมีความพร้อม ความสามารถและศักยภาพที่จะวางแผนการบริหารจัดการในทุกเรื่อง ทั้งระยะสั้นและระยะยาว ได้เป็นอย่างดี ซึ่งทั้งหมดเพื่อผลประโยชน์ของสถาบันการศึกษาแห่งนี้ และเป้าหมายสูงสุดของ การศึกษาออร์สุลิน คือ เมื่อนักเรียนทุกคนที่ผ่านการอบรมศึกษาจากโรงเรียนของคณะออร์สุลิน ไปแล้ว นักเรียนจะมีคุณลักษณะตามปรัชญาและคตินัยของโรงเรียนที่ปลูกฝังไว้ ซึ่งเป็นแนวทางการศึกษาออร์สุลินที่ต้องการสร้างอัตลักษณ์การศึกษาออร์สุลินให้เกิดขึ้นในตัวของนักเรียนเท่าที่จะ สามารถทำได้

อภิปรายผล

จากการศึกษา พบว่า แนวทางการศึกษาออร์สูลิน ที่มีเป้าหมายอย่างชัดเจน เรื่อง “อบรมเสริมคนให้ครบทุกด้าน” สำหรับคุณลักษณะของนักเรียนออร์สูลิน ซึ่งเป็นกลยุทธ์อัตลักษณ์ การศึกษาคาทอลิกสำหรับโรงเรียนเรยีนาเซลิทียาลัยและโรงเรียนในเครือออร์สูลิน คือ มีความรัก เมตตา และความเคารพ รู้จักแสวงหา เลือกรักในความจริง ความดีและความงาม ลึกซึ้งใน ความหมายของชีวิต ด้วยการภาวนา และการดำเนินชีวิตเป็นประจักษ์พยานด้วยการรับใช้ จะเกิดขึ้น ได้ต้องมีกระบวนการศึกษาอบรมที่ประกอบไปด้วยบรรยากาศแห่งความชื่นชม เสรีภาพ การดำเนิน ชีวิตเป็นพยาน ความสัมพันธ์ต่าง ๆ ความเป็นหนึ่งเดียวกันและสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในโลกที่มีความ ใหม่ๆ ทุกวัน สิ่งเหล่านี้จะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายได้ ก็แค่โดยการร่วมแรงร่วมใจจาก ทุกฝ่าย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครูออร์สูลิน บรรดาเจ้าหน้าที่ ผู้ปกครองและศิษย์เก่า ที่จะต้อง ทำหน้าที่และพันธกิจของตนให้บรรลุผลตามแนวทางการศึกษาของโรงเรียน ซึ่งในการบริหารจัดการ ของโรงเรียนเรยีนาเซลิทียาลัย ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียน สามารถ นำไปใคร่ครวญ พิจารณาได้ว่า สิ่งใดที่เหมาะสมต่อการนำไปพัฒนาให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นได้ ไม่ว่า ในเรื่องของการปลูกฝังด้านคุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งการฝึกอบรมให้เป็นผู้หญิงไทย ใจสากล ดังที่โรงเรียนได้ประชาสัมพันธ์ไว้ใน โอกาสต่าง ๆ การยื่นหยัดสิ่งที่คณะได้ทำสืบทอดกันมานี้ ผู้ศึกษาอ่านหนังสือของผู้มีประสบการณ์ทางการศึกษาท่านหนึ่ง ได้เขียนไว้อย่างมีความหมาย จึงเห็นควรที่จะนำเสนอในโอกาสนี้ เพื่อเป็นข้อคิดหรือแนวทางร่วมอุดมการณ์ สำหรับแนวทางการ จัดการศึกษาของโรงเรียนเรยีนาเซลิทียาลัย เชียงใหม่ และโรงเรียนในเครือของคณะออร์สูลิน ดังนี้

“...ความรับผิดชอบทั่วทั้งโรงเรียน ผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพ ต้องแน่ใจว่ามีใครสักคน หนึ่งดูแลรับผิดชอบเรื่องสำคัญ ๆ แต่ละเรื่องภายในโรงเรียน ถ้าไม่ใช่ผู้บริหารโรงเรียน ก็ใครสักคน หนึ่ง ผู้เขียนเองอยากให้เป็นใครสักคนหนึ่ง เพราะเป็นไปไม่ได้ที่คนคนเดียวจะจัดการดูแลสถาบัน ที่สลับซับซ้อน เช่น โรงเรียนได้หมด ใครก็ตามที่พยายามจะทำเองหมด อาจจะมีความควบคุมและ ทำให้มีการปฏิบัติตามแบบเดียวกันได้ระดับหนึ่ง แต่ต้นทุนของความสำเร็จแบบนี้ ก็คือ ความไร้ ประสิทธิภาพและความเหนื่อยล้า แต่เมื่อคณะครูมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ โรงเรียน ผลลัพธ์ ที่เกิดขึ้นก็จะมีหลาย ๆ อย่างคล่องกันไป เช่น การขัดแย้งกันน้อย ๆ การเล่นแกล้งกันด้วยวิธีการต่าง ๆ ประสิทธิภาพดีขึ้นอย่างมาก การฝึกฝนความเป็นเอกเทศและการพึ่งพาอาศัยกันและกันที่ดีเยี่ยม ตลอดจนต้นตอทางวิชาชีพไม่น้อยเลยทีเดียว ฯลฯ ไม่มีสิ่งใดที่จะสร้างความเป็นวิชาชีพให้กับงาน โรงเรียนได้ดีเท่ากับการที่นักการศึกษาสร้างวิสัยทัศน์ ที่ว่าด้วยการศึกษาที่ดีขึ้นภายในโรงเรียนของ พวกเขาเอง ทุก ๆ คนที่ปฏิบัติภารกิจอยู่ในโรงเรียน ไม่เพียงแต่สิทธิที่จะมีวิสัยทัศน์ส่วนตนที่มี

เอกลักษณ์เฉพาะตัวและที่อาศัยวิถีทางที่เราแต่ละคนอยากจะเห็นโรงเรียนของเราเป็นโรงเรียนในอุดมคติเท่านั้น แต่เราแต่ละคน ยังมีพันธกรณีที่จะต้องเปิดเผย ค้นหาและค้นพบใหม่ วิสัยทัศน์ เช่นว่านี่ ตลอดจนลงมือดำเนินการตามวิสัยทัศน์นั้น ๆ เพื่อปรับปรุง พัฒนาชุมชนโรงเรียนของเรา อีกด้วย ในบ้านปลายแล้ว อาจจะกล่าวได้ว่า มียุทธศาสตร์ที่น่าจะใช้งานได้ในการปรับปรุงพัฒนา โรงเรียนอยู่สองอย่าง *อย่างหนึ่ง* ให้ครูและผู้บริหาร โรงเรียนร่วมมือกันในการถมช่องว่างระหว่างสภาพของโรงเรียนที่เป็นอยู่ขณะนี้กับที่คนข้างนอกโน้นอยากจะให้โรงเรียนเป็นอีกยุทธศาสตร์หนึ่ง ให้ทั้งครูและผู้บริหาร โรงเรียนร่วมกันถมช่องว่างระหว่างสภาพโรงเรียนที่เป็นอยู่กับสภาพที่คนในโรงเรียนเองอยากจะให้โรงเรียนเป็น ทั้งสองยุทธศาสตร์ ต่างก็มีคำถามและปัญหาคล้าย ๆ กัน

ผู้เขียนเองเห็นว่า ปัจจัยที่มีที่ท้าวจะทำให้การปฏิรูปโรงเรียนเกิดเป็นจริงขึ้นได้มากกว่า ตลอดจนทรัพยากรที่พร้อมมูลจะช่วยทำให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว ในขณะนี้ อยู่ภายในโรงเรียน นั้นเอง แน่่อนว่าการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียน อาจจะเริ่มจากภายนอกได้ แต่การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญที่สุดและที่จะจริงยั่งยืนที่สุด จะต้องมาจากภายในโรงเรียน มีศักยภาพที่จะปรับปรุงพัฒนาตัวเองได้ ถ้าหากเงื่อนไขทั้งหลายทั้งปวงเหมาะสม เจ้าของมันใจว่า ครูและผู้บริหาร โรงเรียนและ ผู้ปกครอง สามารถทำงานร่วมกันเพื่อขับเคลื่อน โรงเรียนไปในทิศทาง/ในวิถีทางที่ไม่มีใครอื่น สามารถทำได้ หนึ่งในเงื่อนไขเหล่านี้ก็คือ การสร้างวิสัยทัศน์ พระคัมภีร์ฉบับเก่าบอกเราว่า “*ชนหมู่ใด ไม่มีวิสัยทัศน์ จักต้องสูญสิ้นไป*” เช่นเดียวกับ โรงเรียนและคน โรงเรียนที่ปราศจากวิสัยทัศน์ ในทางกลับกัน โรงเรียนใดที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยวิสัยทัศน์ มีแต่จะเฟื่องฟูยิ่ง ๆ ขึ้น...” (อรรถพ พงษ์วาท, 2544 : 122, 290-291)

จากข้อคิดเบื้องต้นทำให้มีความมั่นใจว่า โรงเรียนเรยีนาเชลีวิทยาลัย ได้ดำเนินการจัดการศึกษาและก้าวเดินทางได้ถูกทางแล้ว และด้วยการตระหนักตลอดเวลว่า การดำเนินการจัดการศึกษาของคณะอัครสุลิน เป็นหัวใจของภารกิจที่คณะอัครสุลิน ได้กระทำสืบทอดเจตนารมณ์ของท่านนักบุญอัญญาตลอดมา และจะต้องสืบทอดกันต่อไปอย่างไม่หยุดยั้ง

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาด้วยวิธีการมีส่วนร่วม ในฐานะสมาชิกคนหนึ่งของคณะอัครสุลิน การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ และการพูดคุย แลกเปลี่ยนอย่างไม่เป็นทางการ ตลอดจนการค้นคว้า และเสวนากับผู้ที่อยู่ในแวดวงของการศึกษาอัครสุลิน พบว่า โดยรวมการสร้างอัตลักษณ์การศึกษาอัครสุลินของโรงเรียนเรยีนาเชลีวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่ มีสิ่งที่ทางโรงเรียน ได้พัฒนาและก้าวหน้าในหลาย ๆ ด้าน และยังคงมีประเด็นบางประการเช่นกันที่จะต้องมาพิจารณาไตร่ตรอง เพื่อให้ตระหนักและเกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อการวางแผนงานในระยะสั้น และระยะยาวของโรงเรียน ซึ่งเงื่อนไขสำคัญของการจะสร้างอัตลักษณ์การศึกษาอัครสุลิน ได้อย่างมี

ประสิทธิภาพ และมีคุณภาพได้นั้น ควรมีความตระหนักในคุณค่า/ความสำคัญของปรัชญาการศึกษา ออร์สูลิน คติพจน์ของโรงเรียน ตลอดเวลา ซึ่งสามารถนำไปลงสู่ภาคปฏิบัติได้ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการปรับกลยุทธ์ภายใน การสร้างผลงานและกิจกรรมต่าง ๆ ด้านวิชาการให้เป็นที่ยอมรับ ผู้บริหารมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาบุคลากร ในเรื่องจิตตารมณ์ของการศึกษาออร์สูลิน บทบาทและหน้าที่ของการเป็นครูออร์สูลิน การส่งเสริม สนับสนุนด้านความรู้ การฝึกอบรมและฟื้นฟูชีวิตจิตครูออร์สูลินเป็นประจำทุกปีก่อนเปิดปีการศึกษา ตามแนวทางการศึกษาออร์สูลินและมาตรฐานวิชาชีพครู การพัฒนาอาคารสถานที่ให้เหมาะสม พอเพียง การพัฒนาระบบเทคโนโลยีให้ทันสมัย เพื่อใช้พัฒนาระบบการทำงาน และการเรียนการสอน การปรับระบบ/โครงสร้างการทำงานแบบกระจายอำนาจ การนำกระบวนการต่าง ๆ เช่น กระบวนการ PDCA มาแก้ไขปัญหาคือ เป็นต้น

ทั้งนี้ ข้อค้นพบจากการศึกษาครั้งนี้ สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ในการวางแผนและการดำเนินการปรับปรุง พัฒนา เปลี่ยนแปลง กระบวนการ รูปแบบและวิธีการในการจัดการศึกษาฝึกอบรมของโรงเรียน โดยรวม ซึ่งก็คือกระบวนการและวิธีการสร้างอัตลักษณ์การศึกษาออร์สูลินของโรงเรียนเรยีนาเชลีวิทยาลัย เชียงใหม่ นั้นเอง ให้เป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น มีประสิทธิภาพมากขึ้น ตอบสนองสังคมและโลกในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงอย่างมากมาย และรวดเร็วได้ดียิ่งขึ้น โดยเป้าหมายสูงสุดของการศึกษาออร์สูลิน คือ เมื่อนักเรียนทุกคนที่ผ่านการอบรมศึกษาจากโรงเรียนของคณะออร์สูลินไปแล้ว พวกเขา จะมีคุณลักษณะตามปรัชญาและคติพจน์ของโรงเรียนที่ว่า

อบรมเสริมคนให้ครบ

ประสบธรรมอันสูงส่ง

ปัญญาแตกฉานมั่นคง

เสริมส่งให้เป็นคน จนสมบูรณ์

และ “SERVIAM” (ข้าฯยินดีรับใช้) ให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้